

Az Egyházi Könyvtárak Egyesülésének szarvasi találkozója

2016. június 27-29-e között Szarvason találkoztak az Egyházi Könyvtárak Egyesülése könyvtárainak munkatársai. Az éves szakmai együttlétnek az Evangélikus Gyűjtemények és a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség adott otthont.

Az Egyesülés immár 22 éves történetében a következő gyakorlat alakult ki: a közgyűléshez konferencia, szakmai nap és kirándulás is kapcsolódik.

A konferenciák évente váltakozva foglalkoztak a régi és az új irányokkal. Az egyik évben a muzeális értékeket őrző gyűjtemények kulturális örökség védelmében, megőrzésében, feltárásában és szolgáltatásában betöltendő feladatait tárgyaltuk, majd a következő esztendőben az információs társadalom kínálta lehetőségek könyvtári alkalmazásait helyeztük az ülés központjába. Az utóbbi évek rendezvényei azonban azt erősítették, hogy bizonyos értelemben szakítanunk kell a hagyománnyal. Tapasztalatunk ugyanis az, hogy a korábban szétválasztható feladatok egyre jobban összekapcsolódnak, összefüggnek. Ma már nem lehet beszélni egyetlen muzeális gyűjteményről sem anélkül, hogy ne szólnánk – sok más új feladat mellett – a digitalizálásról, ennek jól átgondolt, egyeztetett tervezéséről, és természetesen arról, hogy ezt ki, milyen eszközökkel végzi, a tartalmakat hol és hogyan tárolja, illetve milyen módon tárja a kutató vagy a pusztán érdeklődő közönség elé. A modern anyagot gyűjtő könyvtárak feladatai is megszaporodtak. Az információhoz történő hozzáférési igények és lehetőségek az elmúlt években az általuk gyűjtött és szolgáltatott tudományterületen is jelentősen megváltoztak. Felhasználóink egyre gyakrabban keresik a megbízható forrásból származó, kutatásaikhoz, tanulmányaikhoz kapcsolódó, kurrens, elektronikus tartalmakat, digitalizált forrásokat. A könyvtáros kollégák – bármelyik egyházi könyvtárban dolgozzanak is – feladatai között szerepel, hogy ismerjék intézményük könyvtári rendszerben betöltött szerepét, az állandó változásban felismerjék lehetőségeiket, megtalálják a feladatot és vállalják a munka elvégzését.

Az idei konferencia címválasztása sem volt véletlen: *Miscellanea – régi problémák, új utak, szomszédolás*. Nagyon sokszínű program tárult elénk. **Meskó Eszter** (Szegei Tudományegyetem, Klebelsberg Könyvtár) előadásának központjába az olvasóközpontú könyvtár, illetve a különböző igényekkel fellépő olvasó került. Ő az, aki szeretne eligazodni a nyomtatott, ugyanakkor a digitális és hálózatos könyvtári világ környezetében,

aki miatt új könyvtáros szemléletre, új könyvtáros kompetenciákra, azok megerősödésére van szükség. A *Hungaricana* közgyűjteményi portál új tartalmairól **Somfai Örs** (Arcanum Adatbázis Kft.) beszélt. A portálhoz több egyházi intézmény is szolgáltatott anyagot az elmúlt években. Itt kapcsolódhatunk is a bevezetőben említett régi és új témák összefonódásához: az evangélikus gyűjtemények muzeális anyagai, ősymotatványai részben épp erről a portálról érhetők el. Ugyancsak megtalálhatók egyéb *Egyházi dokumentumok*, püspöki körlevelek, névtárak, református jegyzőkönyvek és névtárak a szabadon hozzáférhető digitális tartalmak között. A kulturális objektumok komplex szemléletére hívta fel figyelmünket **Káldos János** (Országos Széchényi Könyvtár) *Másold és terjeszd, ... hogy megmaradjon! A nemzet könyvtára a megosztás és az együttműködés világában* című előadásában. A digitális stratégia, a digitalizálás minősítési rendszerének halaszthatatlan kidolgozása szintén közös feladatunk, érinti a muzeális, de a modern állományt őrző könyvtárak munkáját egyaránt. Az országos könyvtári rendszer, mint „intelligens szolgáltató rendszer” működik, (ki)alakítja a digitális előállító, gyarapító és megőrző rendszereket, és maga is egy nagyobb egység, a magyar közgyűjteményi rendszer része. Időrendben ugyan csak szerdán került sor **Sz. Fejes Ildikó** (Magyar Nemzeti Múzeum, Országos Muzeológiai Módszertani és Információs Központ) előadására, témája miatt mégis itt említenénk. Az előadó bemutatta a *MuseumMap* portált, annak működését, szolt a résztvevő intézményekről, illetve beszélt a projekt céljairól. A csatlakozó intézmények a portálon egy közös keresőfelületen tehetik közzé „digitális tartalmaikat”; az oldalakon a műtárgyak meghatározott szöveges adatai és képei az aggregációs adatbázison keresztül szélesebb felhasználói kör számára is elérhetőek. A *MuseumMap* valójában a „múzeumi MOKKA”. A konferencián lehetőséget teremtettünk az EISZ Titkárság munkatársainak is a bemutatkozásra. **Lencsés Ákos** (MTA Könyvtár, EISZ) beszámolt az EISZ stratégiai céljairól, arról, hogy a feladatuk a felsőoktatás és a nonprofit kutatásban résztvevők számára a tudományos tartalomszolgáltatás koordinálása. Emellett közművelődési feladatokat ellátó intézményeknek is segítséget nyújtanak digitális tartalmak beszerzésében, a szolgáltatások megszervezésében. Az egyházi könyvtárak is érintettek ezeknek a feladatoknak a megoldásában, éppen ezért várják az egyházi gyűjtemények csatlakozását a programhoz. A konferenciának további két „külsős” előadója **Peller Tamás** restaurátor és **Szűcs Ernő** biztosítási szakértő volt. Peller Tamás rámutatott, hogy valójában nem csak a muzeális állományt őrző könyvtárakat érinti a biztonságos raktározás feltételeinek megteremtése, bár a problémák talán itt gyakrabban jelentkeznek, és súlyosabb károk keletkezhetnek e könyvtár csoport esetében. A muzeális értékeket őrző gyűjteményeink általában nem új építésű, valójában nem könyvraktározási célra kialakított terekben kaptak helyet. A restaurátor összefoglalta, hogy a nem megfelelő páratartalom és hőmérséklet, a szárazság, a nedvesség, a légszennyezés milyen hatással lehetnek dokumentumainkra, és azt is jó tudnunk, hogy „katasztrófa” esetén mi az, amit azonnal meg kell tennünk.

Szakmai programjainkon minden alkalommal lehetőséget kapnak egyházi könyvtárakban dolgozó kollégáink is arra, hogy „magunk között” megoszthassuk ismereteinket, napi munkánk tapasztalatait, lehetőséget teremtünk egy-egy gyűjtemény bemutatkozására. Ez az idén sem maradt el: **Nagyné Maros Gabriella** a Baptista Teológiai Akadémia Könyvtárát, illetve a házigazdák részéről **Baginé Tóth Erika**, a Szarvasi Városi Könyvtár vezetője, a Szarvasi Ágostai Hitvallású Evangélikus Vajda Péter Gimnázium Könyvtárának történetét és kincseit mutatta be. A gimnázium gyűjteménye a Tessedik Sámuel

Múzeumban kapott helyet, gondozását a városi könyvtár munkatársa végzi. **Eigner Judit** a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnázium Könyvtáráról beszélt: a középiskolás korosztály olvasási szokásairól számolt be, illetve arról, hogy valójában milyen szerepet játszik ma a könyvtár az iskola életében. Számos megvalósult projektet is elének tárt: a diákoknak szervezett olvasótábort, a „rejtvény csütörtököt”, a könyvtárhasználati fakultációs órát, az „ajándékozz könyvet az alma maternek” kezdeményezést vagy a könyvtárban is végezhető önkéntes diákmunkát. Igazán tartalmas előadással állt a hallgatóság elé **Mészáros Zoltán** (Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár), aki a most elmondottakat részben már ismertette februári szakmai napunkon¹. Számos, már megvalósult digitális könyvtár rövid bemutatása mellett összefoglalta tapasztalatait arról a jól átgondolt, megtervezett munkáról, amelyet Esztergomban már elvégeztek. Előadásában javaslatokat is megfogalmazott az Egyesülés azon gyűjteményei számára, amelyek akár már elkezdtek, vagy akár csak tervezik állományuk ilyen jellegű feltárását. Felvetette többek között egy EKE digitalizáló munkacsoport létrehozásának szükségességét, valamint külső szakemberek bevonását. A csoport a jó tapasztalatok megosztása mellett eredményesebbé tehetné a kommunikációt akár a munkaszervezés során, majd az elkészült tartalmak prezentálása területén is. Érdemes volna átgondolni azt is, hogy „egyházi digitalizáló műhelyek” létrehozásával a munka összehangoltabbá válna, így költséghatékony módon valósulhatna meg. Az eredmény pedig amellet, hogy „gyűjteményre szabott volna”, mégis egységes képet mutatna. Az előadás néhány kulcsszava összefoglalja a teendőket és a célokat is. Ezek közül érdemes kiemelni az alábbiakat: *számbavétel, célkitűzés – mi? mivel? kinek? miért? hogyan? miből? – előkészítés, állományvédelem, hozzáférhetőség, állománymegőrzés, hozzáadott érték.*² **Khürner Éva** (Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola Könyvtára) a hazai gyűjtemények kontextusába helyezve foglalta össze könyvtáraink és az Egyesülés feladatait. Szakkönyvtáraink működéséhez sok esetben nem elegendő a felsőfokú könyvtáros szakképzettség, hanem felekezetenként a teológia területén szerzett felsőfokú ismeretek is elengedhetetlenek. Vázolta azokat a teendőket, amelyek megvalósítása ránk vár, többek között a repertorizálás, digitalizálás, minőségbiztosítás, szakmai együttműködések kialakítása területén. A rendezvény záró előadását **Gáborjáni Szabó Botond** (Tiszántúli Református Egyházkerületi Nagykönyvtár és Teológiai Szakkönyvtár) tartotta. Beszámolt arról a munkáról, amely már 2014 elején megkezdődött, és a magyar könyvtárak – köztük az egyházi gyűjtemények – Rákosi-korszakbéli sorsát (1945-1956 között) tárja fel. Segítséget vár az egyházi könyvtárakban dolgozó kollégától: bár a kutatott korszak viszonylag közeli „történelem”, sajnos, mégis sincsenek, vagy csak részben vannak feldolgozva a fennmaradt dokumentumok; kéziratárak, levéltárak mélyein rejlenek még bizonyára fotók, helyi kiadványok, amelyek hasznos források lehetnek. Megállapította azt is, hogy ha ennek a korszaknak az átfogó feltárását mi magunk nem végezzük el, akkor a későbbiekben erre már kevésbé lesz lehetőség.

A találkozó első napja közgyűléssel kezdődött, amely egyben tisztújító közgyűlés is volt. A leköszönő Hubert Gabriella elnököt (Evangelikus Országos Könyvtár) – a közgyűlés döntése alapján – Ásványi Ilona (Pannonhalmi Főapátsági Könyvtár) váltja. Ugyancsak a közgyűlés során nevezte meg Ásványi Ilona, a Gerő Éva Alap kuratóriumának tagja és adminisztrátora az Alap idei kedvezményezettjét. A 2016. évi támogatást a Soproni Evangelikus Egyházközség Gyűjteményei használhatják fel. (Az Alap működé-

séről bővebb információ az *EKE Hírlevél*-ben és alábbi oldalon olvasható: <http://www.eke.hu/gero-eva-alap>).³

A szakmai programok mellett természetesen megismerkedhettünk a békési város, Szarvas igazán sokszínű kulturális kínálatával, a Hármas-Körös és vidéke különleges szépségeivel. A visszajelzések pedig azt igazolják, hogy az együtt töltött napok újra megerősítettek bennünket, néha elbizonytalanítottak, máskor új lehetőségeket tártak fel előttünk – remélve, hogy könyvtárainkban végezett munkánk javára váltnak.

JEGYZETEK

1. Ásványi Ilona: Az egyházi könyvtárakban őrzött kódexek és kódex-fragmentumok feldolgozása és digitalizálása. = *EKE Hírlevél* 13 (2016/1) 7-9.
2. <https://prezi.com/pppcafkvpv-n/eke-20160629/> [Utolsó elérés: 2016. július 21.]
3. Ásványi Ilona: Ismertető a Gerő Éva Alapról. = *EKE Hírlevél* 13 (2016/2) 2-5.

Török Beáta

A NIIFI jogutódja a KIFÜ

2016. szeptember 1-jével a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Intézet (NIIFI) az 1312/2016. sz. kormányrendeletben foglaltak szerint beolvad a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökségbe (KIFÜ).

A NIIF Program a KIFÜ-n belül önálló szervezeti egységként, az infrastruktúráért felelős elnökhelyettes irányítása alatt működik tovább. A jövőben a KIFÜ feladata lesz a NIIF Program összefogása, valamint a folyamatban levő projektek megvalósítása.